

Gymnázium Přírodní škola, o.p.s.

Karel Hiršl

Zpracování a digitalizace pozůstalosti z let 1922 - 1945

PROFILOVÁ PRÁCE

Jméno autora: Adam Bartůšek

Jméno vedoucího práce: František Tichý

Datum odevzdání: 17.11.2014

OBSAH

STRUKTURA PRÁCE.....	4
ÚVOD.....	4
CÍLE	4
METODIKA.....	5
VÝSLEDKY.....	6
ZÁVĚRY	15
PODĚKOVÁNÍ.....	15
PŘÍLOHY.....	15
ZDROJE	20

STRUKTURA PRÁCE

Ve svých „*cílich*“ se zmiňuji o tom, co jsem si na začátku své práce stanovil, že chci udělat. Následuje „*metodika*“, která dokumentuje, jak jsem při práci postupoval. Ve „*výsledcích*“ je zachycena celá moje práce a v poslední řadě jsou „*závěry*“, ve kterých je celá moje práce shrnuta.

ÚVOD

O téma 2. světové války jsem se začal zajímat již v 1. roce na Přírodní škole. Tehdy jsem se přihlásil do soutěže „Terezínská štafeta“. Tam jsem se seznámil s osobností Karla Hiršla. Karel Hiršl byl český odbojář proti nacistickému režimu. Vystudoval Vančurovo gymnázium v Praze, ale jelikož byly zavřeny vysoké školy, pracoval na Barrandově, kde pracoval v oddělení Prag-filmu. Za okupace byl vůdcem odbojové skupiny Předvoj. Těsně před koncem války byl popraven právě za jeho odbojovou činnost. Zaujalo mě na něm, že už v tak nízkém věku dokázal zorganizovat velkou skupinu lidí, jakou určitě odbojová skupina „Předvoj“ byla. Posléze jsem se o něj začal více zajímat i proto, že téměř všechny pozůstalosti po něm se nachází v soukromém archivu Zoji Sedláčkové, jež je přítelkyně školy. Jezdí s námi na výjezdy a účastní se různých akcí. Napadlo mě, že by bylo prospěšné tyto archiválie zdigitalizovat, aby k nim mělo přístup více lidí, kteří se také o toto téma zajímají. Tím jsem chtěl ostatní seznámit s jeho dílem, a to pomocí hodiny dějepisu.

CÍLE

Mým hlavním cílem bylo zdigitalizovat pozůstalost po odbojáři Karlu Hiršlovi a využít tyto materiály tak, aby osobnost a život Karla Hiršla připomněly veřejnosti.

Proto jsem si vytyčil několik dílčích cílů:

1. Shromáždit a setřídít všechny texty Karla Hiršla a fotografie, které se k jeho životu váží a udělat jejich soupis/inventuru. Všechny archiválie naskenovat.
2. Pročíst si pozůstalost a vybrané texty přepsat a vytvořit antologii
3. Zdigitalizované texty umístit na web Terezínské štafety, dále je poskytnout odborným institucím (Památník Terezín, Vojenské historické muzeum ad.)
4. Představit osobnost Karla Hiršla spolužákům v rámci hodiny dějepisu. Využít k tomu jeho texty, které jsem zpracoval.

METODIKA

Na své profilové práci jsem začal pracovat v květnu roku 2014. Začal jsem návštěvou u Zoji Sedláčkové v obci Mačice v Podšumaví, jež by dnes byla Karlovou neteří. Ta vlastní soukromý archiv, ze kterého jsem si vypůjčil veškeré materiály pro svou práci, na místě jsem si některé z nich prostudoval a vybral texty vhodné k přepisu a skenování které jsem si následně převezl domů. Doma jsem následně vybrané texty přepisoval a skenoval. Ale abych měl práci přehlednější, nejdříve jsem si texty setřídil a následně i udělal jejich soupis. Také jsem si důkladně prostudoval některé z materiálů, abych lépe porozuměl době mezi lety 1935 – 1945, odboji i samotnému Karlovi.

K přepisu jsem si vybral texty, které nás s vedoucím práce zaujaly – zvl. rukopisy, dopisy a články z časopisu, který Karel psal. Texty z archiválií jsem přepisoval doslova, když jsem nemohl některé texty přečíst, ptal jsem se na pomoc rodičů, vedoucího práce nebo Zoji, příp. jejich smysl vydedukoval z kontextu. Texty jsem přepisoval do notebooku.

Při třídění a skenování jsem každou archiválii popsal a vytvořil přehledný seznam, který může sloužit všem zájemcům o Karlův život a pozůstalost. U každé položky jsem doplnil základní informace. U fotografií jsem popsal co na nich je, jejich velikost, období, ze kterého pochází, a každé z nich jsem přidělil číslo, aby se mohl zájemce v naskenovaných materiálech lépe orientovat a prohlížet si je jednotlivě podle čísel v tabulce.

U básní, povídek a dalších textů jsem určil název, napsal, jestli jsou psané ručně nebo na stroji, počet stran, období, ze kterého pochází a též jsem jim přidělil číslo, z již známého důvodu.

Dále jsem to tabulky zařazoval dopisy. U nich jsem vypsál, odkud byl poslán, komu byl adresován, počet stran a číslo.

Nakonec jsem shromáždil nezařazené materiály a v tabulce a stručně jsem je popsal a dále u nich rozlišoval období původu, číslo a v poslední řadě jsem si u nich udělal malou poznámku.

Po přepsání a naskenování vybraných archiválií jsem tyto přepsané materiály umístil na web Tereziánské štafety a uložil na CD.

VÝSLEDKY

1.

Podařilo se mi shromáždit 30 fotografií a 118 textů, z nichž je 13 dopisů, 82 básní, 13 textů o politické situaci, filosofických úvah, povídek a divadelních her, 5 psaníček, 5 časopisů a 22 vysvědčení. Zde můžete vidět podrobný soupis materiálů.

Fotografie:

<u>Co je na ní</u>	<u>velikost</u>	<u>období, ze kterého pochází</u>	<u>číslo</u>
Karel stojící u kol,	střední,		F1
Karlova rodina,	střední,		F2
Babička s dítětem,	střední,		F3
Babička,	střední,		F4
Karlova rodina,	střední,		F5
Karel na chatě,	střední,		F6
Karlova matka	střední,		F7
Ping-pong,	střední,		F8
Karlova rodina,	střední,		F9
Karel,	střední,		F10
Babička s dítětem,	střední,		F11
Sedící Karel,	střední,		F12
Sedící babička,	střední,		F13
Rodinný kroužek,	malá,	červen 1941,	F14
Karel s přáteli - odmaturoval,	malá,	květen 1941,	
SRG,	velká,	1933/34	F15
Karel s otcem,	velká,	1.května 1938	F16
Dumající Karel,	velká,	Gymnázium	F17
Karel ve svátečním,	velká,	Gymnázium	F18
Ležící Karel,	velká,		F19
Karel s otcem,	velká,		F20
	velká,	srpen 1940	F21
Usměvavý Karel,	velká,		F22
Karlův otec u studny,	malá,		F23
Karel s bratrem a kamarádem,	malá,	srpen 1940	F24

SRG - Karlovi přátelé, malá,	květen 1941	F25
Rodina se psem, malá,		F26
Karel s kamarádem, malá,	srpen 1940	F27
Karel s kamarádem v lese, malá,		F28

Básně, povídky a slohové práce

<u>Název</u>	<u>popis(rukopis–R x strojopis – S, počet stran)</u>	<u>období</u>	<u>číslo</u>
Radiová skříňka	R 1	1939-41	B1
Bílý krásný list	R 1	1939-41	B2
???	R 1	1939-41	B3
???	R 2	1939-41	B4
Pokr. B4	R 1	1939-41	B5
Blázen	R 1	1939-41	B6
???	R 1	1939-41	B7
Nevím, proč neotvívá	R 1	1939-41	B8
Kdybych byl básníkem	R 1	1939-41	B9
Prostá veršotepecká	R 1	1939-41	B10
???	R 1	1939-41	B11
???	R 1	1939/41	B12
???	R 1	1939/41	B13
Modrá	R 1	1939/41	B14
Červená	R 1	1939/41	B15
Černá	R 1	1939/41	B16
Zelená	R 1	1939/41	B17
???	R 1	1939/41	B18
Vzpomínka	R 1	1939/41	B19
???	R 1	1939/41	B20
Život	R 1		B21
Přicházím	R 1		B22
Modlitba prostá	R 1		B23
Modlitba prostá	R 1		B24
Dej	R 1		B25
Ach Bože	R 1		B26
Snad	R 1		B27
Neumím plakat	R 1		B28
Prvky metafyzické, uzeník, střecha	R 1		B29

To verše nepoví R 1		B31
Hledám R 1		B32
Logique féminine R 1		B33
Jdi špatný básníku R 1		B34
???	R 1	B35
???	R 2	B36
Jdeš tichým pásmem R 1		B37
Svět tón je R 1		B38
Neměl bych se modlit R 2		B39
Oktaváni R 1		B40
Svítání R 1		B41
Zamilovaný R 1		B42
Akta věčnosti R 1		B43
Šli básníci R 1		B44
Rád bych věděl R 1		B45
Ten vztek R 1		B46
Svět R 1		B47
Zdá se R 1		B48
???	R 2	B49
Nadaný R 2		B50
Jestli nám stačí R 1		B51
Pásmo ze života študáka S 1		B52
Divadlo stíny minulosti R 4		J1
Není možno čekati dále R 1		T1
Vážený pane předsedo R 1		T2
Karel Hynek Mácha S 6		T3
???	R 4	T4
Strojopis 1942 S 3	1942	T5
Vrchlický S 4		T6
Vrchlický2 S 2		T7
Vzhůru do přírody R 3		T8

Kyslíkovy řeči S 1	T9
Kyslíkovy řeči 2 S 1	T10
Ras Nadraba vypravuje R 2	T11
Český román v době po sv. válce R 5	T12
Roháče R 5	Tábory12
7 dní v Tatrách R 7	Tábory13
Měl bych psát R 3	Tábory14
Školní práce R 5	Tábory15
In memoriam Orava R 2	Tábory17
In memoriam Orava 2 R 1	Tábory18

Dopisy

<u>Odkud byl poslán</u>	<u>komu byl adresován</u>	<u>počet stran</u>	<u>číslo</u>
Desava	Karlovi	1	Dp1
Breslav	Miroslavu Hiršlovi	1	Dp2
Desava	Karlovi	2	Dp3
Berlín	???	1	Dp4
<u>Táborové dopisy</u>			
Orava	Miroslavu H.	2	Tábory2
Orava	Rodičům	2	Tábory5
Chlumy	Matce	4	Tábory6
Halenkov	Rodičům	3	Tábory7
Orava	Rodičům	4	Tábory8
???	Rodičům	4	Tábory9
Orava	Rodičům	2	Tábory10
Orava	Rodičům	2	Tábory11
Orava	Rodičům	4	Tábory16

Další materiály

<u>O co se jedná/název</u>	<u>období</u>	<u>číslo</u>
Časopis Informatorium 3	1937/38	I1
Časopis Informatorium 5	1937/38	I2
Časopis Informatorium 7	1937/38	I3
Časopis Informatorium 8	1937/38	I4
Časopis Informatorium 10	1937/38	I5
Povím toho málo		O1
Ve dvou se to lépe táhne	prosinec 1943	O2
Poslat a vrátit	Gymnázium	O3
Málo o církvi	Gymnázium	O4
Poměr k životu	Gymnázium	O5
<u>Psaníčka</u>		
Milý, předrahý Karlouši	Gymnázium	P1
Milý Karlíčku	Gymnázium	P2
Poslední lavice	Gymnázium	P3
Milý, předrahý Karloušku	Gymnázium	P4
Milý Karle	Gymnázium	P5
<u>Vysvědčení</u>		
Vysvědčení o majetkových poměrech	1933/34	V1
Výroční vysvědčení	1935/36	V2
Pololetní vysvědčení	1937/38	V3
Výroční vysvědčení	1937/38	V4
Vysvědčení jazykového kurzu	1941/42	V5
Výroční vysvědčení	1936/37	V6
Pololetní vysvědčení	1936/37	V7
Pololetní výkaz	1934/35	V8
Výroční vysvědčení	1934/45	V9

Pololetní výkaz	1933/34	V10
Školní zpráva	1930/31	V11
Školní zpráva	1928/29	V12
Školní zpráva	1931/32	V13
Výroční vysvědčení	1933/34	V14
Pololetní výkaz	1935/36	V15
Pololetní vysvědčení	1939/40	V16
Pololetní vysvědčení	1938/39	V17
Pololetní vysvědčení	1940/41	V18
Výroční vysvědčení	1938/39	V19
Výroční vysvědčení	1940/41	V20
Výroční vysvědčení	1939/40	V21
Vysvědčení dospělosti	1940/41	V22

2.

Vytvořil jsem antologii z přepsaných textů, kterých je celkem 5 a zachycují různá období Karlova života. Ke každému textu jsem připojil stručný komentář. Přepsané texty jsou umístěny v příloze této práce.

3.

Dále jsem všechny zdigitalizované texty a materiály setřídil do složek podle typu, vypálil na CD a zaslal poštou institucím *Památník Terežín* a *Vojenské historické muzeum*. Jejich umístění na web Terežínské štafety připravuji ve spolupráci s Matoušem Bičákem.

4.

Realizaci vyučovací hodiny o Karlu Hiršlovi jsem domluvil se svým učitelem dějepisu dr. Jaroslavem Najbertem. Hodina by měla mít tyto prvky:

a. Seřazení událostí v 2. Světové válce (8-10) a zásadní mezníky v Karlově životě (5-7)

b. Představení Karlova života (pomoc od bratra)

c. Význam starých slov

d. Výklad o odboji (nejlépe prezentace)

e. Práce s PŘEDVOJEM

f. Práce s časopisem + otázky

g. 2 dopisy – přečíst (zamyslet se nad nimi)

Hodina by měla proběhnout v Lambdě při probírání 2. sv. války

ZÁVĚRY

Podařilo se mi shromáždit a digitalizovat 148 archiválií, především fotografie, dopisy a vlastní tvorbu Karla Hiršla. Materiály jsem předal odborným institucím. Ve spolupráci s vyučujícím dějepisu jsem připravil vyučovací hodinu Karlu Hiršlovi věnovanou.

Do budoucna bych rád spolupracoval se svým bratrem, jenž psal Karlův životopis. Naše práce by měla vyústit v knihu o Karlu Hiršlovi.

PODĚKOVÁNÍ

Tímto chci poděkovat všem, co se nějakým způsobem podíleli na mé práci. Především bych ale poděkoval Mgr. Františkovi Tichému, mému vedoucímu, práce, který nad jejím posuzováním a kontrolou strávil hodiny svého (převážně volného) času. Dále patří nesmírné díky Zoje Sedláčkové, majitelce soukromého archivu Karla Hiršla a přítelkyni školy, která mi vždy poradila a také mi pomohla rozluštit některé archiválie, ale hlavně jí děkuji, že mi tyto materiály poskytla.

PŘÍLOHY

1. Antologie vybraných textů
2. Fotografie (2-3)
3. Skeny vypálené na CD

Antologie vybraných textů

Strojopis, 1942

Píše-li dvacetiletý něco, co by se snad při troše dobré vůle dalo nazvat filosofickými úvahami, jedná se s největší pravděpodobností o zpožděný výboj známého pubertálního komplexu, téhož, který na příklad v předcházejících generacích proměňoval šestnáctileté mládence v básníky. Jde tedy o dobře probádanou nemoc, nazývanou zápal mládí, mladistvá nerozváženost, zelený idealismus, posvátné nadšení mladistvého srdce, neotrkanost ve světě atp. Průběh choroby je závislý na povaze organismu postiženého a na ovzduší doby; lze však snad v hrubých rysech postihnouti všeobecné znaky, jimiž se od určité doby – zdá se, že ve větším měřítku od romantiky – tato nemoc vyznačuje: hluboký, subjektivní prožitek příslušenství i jinému světu, plynoucí často z bolestivého odporu ke skutečnostem tohoto světa; nekompromisnost, absolutnost názorů; nedostatek autokritiky; zdánlivě nebo i doopravdy málo pochopení pro praktickou stránku denního života; velkorysost, vzlet, v širším či užším měřítku dogmatická neústupnost; víra, často překypující, vysoce napjatá a pulsující.

Namítne se, že to, o čem se zde mluví, nejsou vůbec všeobecné znaky mládí, že velká většina mladých se nestaví negativně k životu, který je obklopuje, a že zde nanejvýš může být řeč o části intelektuální mládeže, která pro svou degeneraci a neschopnost zařadit se do života staví si vlastní světy a vytváří tak více méně uměle problémy mládí. Avšak velkomyslný svět ani tyto zbloudilé ovce, které se vyskytují v každé generaci / a jsou to právě ony, které generaci tvoří / nezatrácuje, nýbrž trpělivě čeká na jejich návrat dobře věda, jaký průběh a jaký konec mívá mladické nadšení. Pokud nejeví příliš okázalou snahu pošramotit důstojnou tvář tohoto světa, je možno dívat se na ně s významným úsměvem, plným pochopení: Vždyť my jsme byli také mladí. Však on vás život naučí...

Nuže dříve než nás život „naučí“ – a nedělejme si iluze, že naučí znamená něco jiného než ohně – slyší, co od něho chceme a co si o něm myslíme. Není oprávněním této knížky, aby mluvila za generaci – příliš málo se známe; spíše by chtěla mluvit ke generaci a svou trochou přispět k tomu, aby ti, kdož jsou s ní naladěni na stejný tón, zůstali plamenem neohnutým. Žijeme v temné válce a jako vždy, kdy v úzkostech noci za mračny tušíme východ slunce, zdvíhají se hlavy a kvetou naděje. Po kolikáté už...? Máme nejdůležitější kroky do budoucnosti učinit opět opilou nohou? Mají být čisté ohně znovu zohýbány, pokrouceny a udušeny? Má být tato válka zdrojem zkušeností pro novou? Mají vředy světa mokvat dále pod novým nátěrem?

V nejhorších temnotách vykřesali jsme ze sebe jiskry těžkých, odvážných nadějí, abychom mohli žít. Máme zas opustit svá světla?

Informatorium 5, úvodní článek

Odboj vasalů ve státě Caraka?

Kak se dovídáme ze soukromého, ale spolehlivého pramene, vypukl dnes konflikt mezi vladařským státem Car – vasalem Ki -. Napřed nastala ostrá výměna názorů a dokonce došlo k přestřelce poblíž hranic státu Ku – lejška. Další zprávy nejsou známy

Úřední zpráva o tomto konfliktu: Sdělujeme, že jakékoliv zprávy o vážné podstatě konfliktu mezi Car- a Ki- jsou bezpředmětné a jsou šířeny nepřáteli SSZL. Konflikt byl pouze lokálního rázu a byl brzy uhašen.

Panikářství zakázáno

Jak jsme oznámili již ve včerejším čísle.

Informatorium 7, úvodní článek

Dne 25. května bylo zahájeno písemné jednání a předporady mezi státem Klebul jakožto zástupcem SSZL a mezi státem Daír o možnosti vstupu tohoto státu do SSZL. Porady probíhaly příznivě a dnes dosáhly rozhodujícího stadia. Lze očekávat, že ještě dnes bude podepsána smlouva, podle níž stát Da- se stane právoplatným členem SSZL a stát – ír otrokem.

Tento článek napsal Karel pár dní po Mnichovské dohodě a kapitulaci Československa bez boje.

Reakce na Mnichovskou dohodu

Učili jsme se dívat na naši dobu po první světové válce jako na dobu lidskosti, vzdělanosti a všestranného pokroku a na dvacáté století jako na věk, v němž platí právo, sebeúcta a respektování práv bližního. Když pak nacistickým převratem roku 1933 dal najevo jeden velký stát, že práv svých bližních respektovati nemíní a že jde jen za svým cílem, používaje všech možných lidských i nelidských prostředků, věřili jsme, že proti tomuto rušiteli míru v Evropě postaví se koalice států mírových, které v žádném případě nedopustí, aby násilnické metody Třetí říše, uplatňované uvnitř, se mohly také uplatnit navenek. Věřili jsme, a měli jsme k tomu právo, neboť jsme

stále mohli doufat, že u většiny států evropských platí stále mravní řád, právo, spravedlnost, dané slovo a pravda. Věřili jsme, a to se nám stalo osudným.

Co přimělo vlády Západu k tomuto neslýchanému kroku a dosud bezpříkladné zradě? Byl to strach před sociálními bouřemi a před zdánlivou příšerou bolševismu, uměle zvyšovaný obratnou německou propagandou? Na to nám dají odpověď teprve dějiny. Fakt nadevší pochybnost však jest, že Západ se ocitl na ploše velmi šikmé a že se mu boří půda pod nohama. Nastává nová převratná doba a přerod dějin, nastává konečná fáze ústupu Západu ze slávy...

Jedna z prvních Karlových básní

Je toho moc

Utopit se v hořkém chvatu tápavé improvisace

To tak ještě

Verš nemůže vyjít z této ruky

Neb zavřená je jako poupě ve stínu

Necítím vůni

neznám milost daru

neprosím se o soustrast milodarů

jen vím že musím stále jít

jít jako kyvadlo na hodinách

jak stín se ploužit po zlomených třtinách

a budu sluncem budu stínem

nebudu ničím budu vším

budeme žít tím, že zhyne

svou svíci zhasnu a přec rozsvítím

tisíce jiných

Při světlech siných

při zapomenutí zapadlých hrobů

stále jdu mechanicky a usilovně

a jednou přece dojdu.

Toto je úplně první článek odbojového časopisu Předvoj

První článek časopisu Předvoj

Předvoj je instrukční časopis pro pracovníky odboje českého pracujícího lidu proti jeho nepřátelům. Není listem přímé masové agitace, nýbrž listem, který rozebírá úkoly pracujícího lidu z revolučního hlediska a na tomto základě podává návod k praktické revoluční činnosti. Nerozšiřujte časopis překotně, nýbrž jen zcela spolehlivým, zpracovaným revolučním pracovníkům a těm, o nichž máte jistotu, že se chtějí k revoluční práci upřímně přihlásit a že přečtení časopisu jejich rozhodnutí upevní. Jednotlivé výtisky nesmějí kolportéři pouštět „volně mezi lid“, nýbrž je mít pod kontrolou a stahovat zpátky. Přísné zachování konspirace – nevyptávat se a nevykládat nikomu, od koho časopis máš – je samozřejmou povinností. Poněvadž obsahu listu neubývá v krátké době na aktuálnosti, mohou kolportéři používat i starších čísel jako materiálu k diskusím, poučením pro nově zapojené členy.

Tento dopis dostal Karel od svého kamaráda Josefa z Desavy 9. Ledna 1944.

Dopis od kamaráda Josefa

Milý kamaráde,

Za několik dní jedu na dovolenou. Těším se na Prahu a také bych rád s Tebou pohovořil. Zavolám Tě telefonicky do kanceláře. Víím, že jsi nyní hodně zaměstnán, ale práce máme dost všichni, kteří věříme v budoucnost. Rovněž bude na místě dohodnout se.

Buď zdráv, Josef

Fotografie

Karel Hiršl

Zleva: Karel Hiršl, jeho matka Vlasta, otec Miroslav a bratr Miroslav

ZDROJE

Prameny:

Osobní archiv Zoji Sedláčkové – Dopisy, časopisy, vysvědčení, divadelní hry, fotografie...

Profilová práce Filipa Bartůška - sborník

Literatura a webové stránky:

WAGNEROVÁ, Alena a Vladimír JANOVIC. Neohlížej se, zkameníš. Praha: Mladá fronta, 1968. ISBN 28-047-68

https://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Hiršl